

KELVIN-HELMHOLTZ INSTABILITÁS VIZSGÁLATA

Készítette: LAJKÓ László (BSc hallgató)
Témavezető: Csippa Benjamin, Till Sára
Önálló feladat 1. tárgyból
BME, Hidrodinamikai Rendszerek Tanszék, 2016. tavasz

BEVEZETÉS

- Természetben is előforduló, érdekes és látványos áramlási jelenség
- Pl.: óceánok, felhőképződés, mérnöki alkalmazás
- 2 (vagy több) áramló folyadék határán jön létre
- Összenyomhatatlannak tekinthető és egymással nem keveredő közegek
- Súrlódásmentes
- Relatív sebességkülönbség a két folyadék rész között

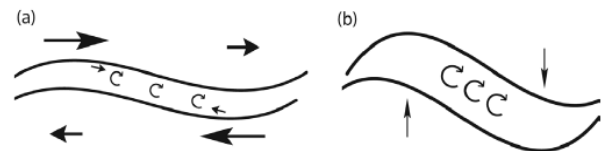

CÉL:
A Kelvin-Helmholtz jelenség vizsgálata áramlásszimulációval

LEÍRÁS, MÓDSZEREK

A JELENSÉG KIALAKULÁSA

- Nyíróréteg van a két nem keveredő folyadék érintkező felületén
- A nyírórétegben jelentős a sebességkülönbség
- Kis amplitúdójú külső zavarás „perturbálja” az áramlást, ez instabilitáshoz vezet
- A hullám homorú oldalán nagyobb a nyomás, mint a domború oldalán, ezzel az amplitúdó megnő
- Az áramlás közben továbbviszi a hullámot
- Örvényszerűen felcsavarodó áramkép alakul ki

VIZSGÁLATI MÓDSZER

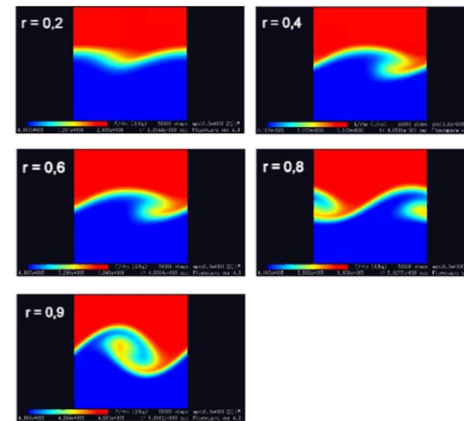
- Flowsquare nyílt forráskódú szoftver
- Véges differenciák módszerén alapuló számítás
- Egyszerű modellalkotási lehetőség
- Geometriai és áramlási paraméterek beállításánál támaszkodás az irodalomra*
- Vizsgálatok állandó sebességáram mellett
- Különböző sűrűségáramokkal

VIZSGÁLT PARAMÉTER

- Növekedési ráta
  - analitikusan meghatározható
  - numerikus modellezés eredményéből számolható
  - saját eredmények összevetése az irodalomból vett értékekkel

*H. G. Lee, J. Kim: Two-dimensional Kelvin-Helmholtz instabilities of multi-component fluids, European J. of Mechanics B/Fluids 49(2015) 77-88

EREDMÉNYEK

Különböző sűrűségáramú modellek sűrűségei ugyanabban az időpillanatban

FUTTATÁSI PARAMÉTEREK

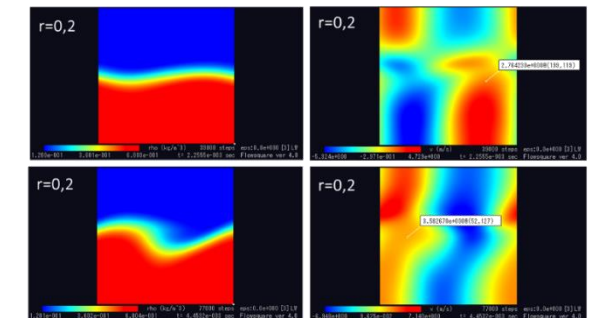
- Állandó paraméterek (irodalmi adatokkal egyezően megválasztva):
  - $u_1 = 50 \text{ m/s}$; $u_2 = 10 \text{ m/s}$ folyadéksebességek
  - $\rho_2 = 0,6 \text{ kg/m}^3$
  - Tartomány mérete: $0,1 \times 0,1 \text{ m}$
  - Hálóméret: $n_x \cdot n_y = 256 \cdot 256$
  - $v_{mag} = 4 \text{ m/s}$
- Vizsgált sűrűségáramok:
 $r = \rho_1 / \rho_2 = (0,2; 0,4; 0,6; 0,8; 0,9)$

NÖVEKEDÉSI RÁTA SZÁMÍTÁSA*

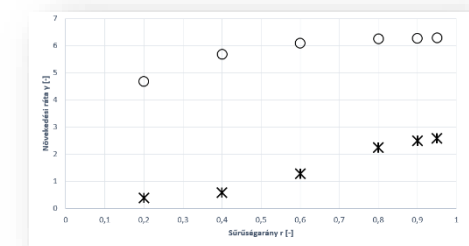
- analitikus: $\gamma_a = \frac{4\pi\sqrt{r}}{1+r}$
  - numerikus: $\gamma_n = \frac{v(t)/v_{t=0} - 1}{\tau}$
- $$\tau = \Delta t \frac{u_2 - u_1}{H}$$

ahol r a sűrűségáram; $v(t)$ a zavaró sebesség a t időpillanatban; τ dimenziótlans idő; Δt időlépés; u_1 és u_2 a folyadéksebességek, H az adott t időpillanathoz tartozó hullám magassága.

- Zavarás: függőleges irányú sebességgradienssel (nem szinuszos zavarással)
- H hullámmagasság „mérhető” a numerikus szimulációból
- Numerikus növekedési ráta számolható

Egyazon sűrűségáram mellett kialakuló hullámjelenség (bal) és kiértékelése (jobb) két időpillanatban

Analitikus (kör) és numerikus (csillag) növekedési ráták különböző sűrűségáramok esetén

KÖVETKEZTETÉSEK

- Nyílt forráskódú szoftver -Flowsquare- alkalmasnak bizonyult a jelenség bemutatására
- Az analitikusan meghatározott és szimulációval kapott növekedési ráták számszerű értékei jelentősen eltérnek
- Ennek oka lehet
  - az irodalomtól eltérő típusú zavarás alkalmazása
  - kiértékelés nehézségeiből adódó pontatlanságok

TOVÁBBI LEHETŐSÉGEK:

- Kiértékelés pontosítása, automatizálása
- Kísérleti berendezés építése (a tervek elkészültek), validáció